

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (Kisfaludy-társ.; budapesti napló: botrányok a' nemz. színházban, irodalmi ujdonság, játékszini krónika 'sa't.; magyar gazdasági egyesület, pesti lóversenyrend 1842ben. Vasmege (tisztújítás sürgetése, közgyűlési elvek meghatározása, katonaság-elszállítás, zsidók összeírása, az új bankjegyek belső bees nélkülieknek nyilatkoztatnak, leirat a' türelmi adó behajtása iránt, a' kisgyűlések eltörlesztésének ügye, helytartósági leirat a' megyék hatás köre iránt, két helység örök megváltása 'sa't. Bártfa (városi tanács a' nevelési ügy előmozdítása miatt megdicsértetik, Ganezaugh jótétele.) erdélyi országgyűlési hírek; 'sa't.; Portugália (zendülés Portóban, d. Pedro cartája kiáltatott ki; további hírek a' zendütről; 'sa't.) Spanyolország (a' portugál határokon őrhad állítatik föl; bizalmatlanság Rodil ellen; 'sa't.) Külföldi elegyhír. Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Híre jár, hogy Konstantinápolyban b. Stürmer ausztriai követ, saját kívánatára, hivatalától fel fog oldoztatni 's helyét b. Huszár kir. tan. vagy a' görög udvarnái követ b. Prokesch foglalandja el.

A' m. gazdasági egyesület f. é. mart. 14kén délelőtti 9 órakor a' n. casinóban nagygyűlést tartand, melyre a' t. cz. örökös és rendes tagok szives megjelenése tisztelettel kéretik. Az elnökség rendeletéből. Pest, feb. 23án 1842. Kacs Kovics Lajos egyesületi titoknok.

Kisfaludy-társaság. Több oldalról tudakozásra jelentetik, hogy azon t. cz. urak 's hölgyek, kiket a' társaság aláírási iverkel megkereselt, ezen iverket, ha netalán aláírkat gyűjthetni reményök volna, tovább is megtarthatják. — Azon hazafiak, kik 50 vagy több pengő forinttal alapító tagok lettek, ezen alapítványokat készpénzben lefizetni nem tartoznak, hanem ha úgy tetszenék, a' társaság által meghatározott kötelezvények kiadása által csupán a' kamatokat biztosítani. Tóth Lőrincz titoknok.

E' f. hó 20kán délelőtti 10 órakor tartatott a' Mátyás-szobrai közgyűlés, melyen köztisztelő társaságunk Fáy András elnök körülményei tekintetéből, elnökségéről lemondott. Az egyesület kívánván őt elnöki székében megtartani a' csekély számú gyülekezett (eleinte 15, később 26an jelenének meg) közgyűlésének venni 's a' lemondást elfogadni vonakodott, de később látván a' lemondó urnak szilárd eltökéltét és meggyőződve a' közgyűlésnek, mely választmány által tüzetett és hírlapokban szokott mód szerint hirdettetett ki, jogszerűségéről: a' lemondást elfogadván jegyzőkönyvbe vétetni rendelte. Ohajtható lenne, hogy a' tisztelt férfú, oly másik váltaná fel az elnökségben, ki hasonló mértékben bírja az egyesület 's haza bizodalját, hogy a' megkezdett vállalat ohajtott célt érhesen!

Budapesti napló. „Botrányok a' nemzeti színházban“ czim alatt érkezett hozzánk következő küldemény naplónkban közlés végett: Huzamosb időig hallgattunk színházunk kül- és bel- viszonyairól, mivel mindig hajlók valánk hinni, hogy az igazgatóság buzgalma, és a' közönség bizonyos részének tisztelete, mellyel, véleményünk szerint, minden nemzeti intézet iránt viseltetni tartozunk, a' belső bajokat elintézi majd valahára, 's egyszersmind megszűnnek azon botrányos jelenetek, mellyek utóljára minden jobb izlésű férfit, és minden finomabb igényű hölgyet örökre száműzendnek ugy is elég gyérül látogatni szokott nemzeti színházunkból. De fájdalom, mert csalatkoztunk! a' belső bajok nem szűntek meg, 's a' külsők időről időre nemesak megújulnak, hanem még magasb fokra is emelkednek. Mi a' belső bajokat illeti, azok röviden ezekben öszpontosulnak. Operánk nemesak előhaladást nem tett eddig, de napról napra silányul. Láng Paulina hihetőleg nem is lép föl többé, mert hangja egészen elgyöngült, 's különben is mint ismerősei állítják, oly nehezen tanul, hogy főleg első énekesnőül csak kisebb város fogná őt használhatni. Szigligetiné néhány próba után csak azt bizonyítja be, hogy első szerepeknek legalább még most, egyáltalában nem felelhet meg. Mochonaky Amália igen haszonvehető és szorgalmas énekesnő, de csak másodszerrepekre, 's egy két de kevésb erőtt kívánó nagyra; az első énekesnő helyét tehát most még ő sem töltheti be. Carl Henrietteről csak azt jegyezzük meg, hogy reá nézve a' tavasz elmúlt már, egyébkor pedig nem igen énekelnek a' csalogányok. Éder Luiza igen kellemes harmadénekesnő, sőt néha néha valamicskével több is; de ismét szerénységénél fogva maga is bizonyosan állítja, hogy első énekesnői szerepeket nem szabad elvállalnia Budapesten. Mit mondjunk a' férfiakról? Erkel romjait is alig bírja azon hangnak, mellyre első énekesnek szüksége van, e' miatt iskolája is oly igen gyöngének látszik, hogy alig nevezhetni annak. Jobb az elsőre nézve kissé tán jobb ugyan: de hangja szinte nem olyan, minővel annak birnia kellene, ki a' nemzeti színpadon az első tenor-szakmákat énekelni akarja. Kontiról csak annyit mondunk, hogy hangja örökké annyira rekedt, miszerint őt hallani valódi kín. Szerdahelyi igen jó buffo. Udvarhelyi sokban használható, 's ezzel az operának vége. Hogy illy személyzet alig alig hozhatja be azon költséget, mellybe az opera kerül, azt, ugy hiszszük, minden számítás nélkül is elhihetni. Szavaló színészetünk sem ment ugyan gyarlóságoktól, de mégis minden esetre oly állapotban van, hogy a' pesti német színházéval igen kedvezőleg állhatja ki a' versenyt. De mi van most készülöben? Hirszerint színészink nyolcz legjelesbje husvételre meg akar válni színházunktól, mivel mint mondják a' gyöngye lábú operai személyzet díját rovásukra megjavítani szándék. Nem bírjuk ugyan a' játékszini titkok kulcsát; de annyit mégis mindenesetre mondhatni vélünk, hogy a' nemzeti színházat mulhatlanul be kell csukni, ha e' 8 színész csakugyan hátat találna neki fordítani. Illendően cselekszenek é ez által színészink, vagy nem? azt bajos megítélni. Szándékjokat nem javulhatjuk ugyan, ha tekintetbe veszszük, hogy őket vándorbottól szabadította meg a' nemzet bőkezűsége; de még sem bírjuk azt egészen 's föltétlenül gáncsolni, ha csupán mint embereket tekintjük őket, kik jogtalan vagy legalább méltánytalan bánásmódot nem tartoznak eltűrni, sorsukat pedig magok és családjaik érdekében javítani, ha lehet, kötelesek. Csekély belátásunk szerint itt most következő 3 kérdés fordulhat elő: 1) Jó operát nem

állithatunk össze, állítsunk é tehát közpészerüt 's mégis költségest? 2) Vagy a' szavaló színészetet silányítsuk é meg a' jó tagok elbocsátása által? 3) Végre becsukjuk é inkább addig a' színházat, míg a' nemzet méltóságához illő dal- és szavaló színészetet állithatunk össze? Mit kelljen a' 3 közül választani, azt a' nm. országos választmány bizonyosan jobban fogja megítélni, mint mi, kik egyébiránt őszintén megvalljuk, miszerint részünkről, ha már egyoldalúnak kell lenni 's csak egyoldalulag mulattatni a' közönséget, inkább ohajtanánk csupán jó szavaló színészetet, mint rosz operát közpészerüt alul álló drámaszemélyzettel; ha azonban jó operát jó drámával egyesíthetni, mi legkivánatosb az egész közönség 's művészet érdekében, annak senki nem fogna őszintébben örüvendezni mint mi, mert ez legjobban tanusitná színészetünk többoldalú t. i. az ének 's zenészet mezőn diszletét, ámbár egyébiránt arról meg vagyunk győződve, hogy az ország nagylelkű adakozása csak nemzeti nyelvünk előmozdítására célzott; mit a' dráma mindenkor nagyobb sikerrel fog kivívatni, mint a' csupán külföldi opera. De ha más részről meggondoljuk, hogy csupán drámai színház csak kettő van egész Európában, t. i. a' bécsi udvari 's a' párisi Théâtre-français, 's ha meggondoljuk, hogy az elsőnek fentartására, Bécsnek negyedrész száz ezer csupa német, a' Théâtre-françaisnak Parizs egy millió főnyi csupa francia lakossága nem elegendő, ugy hogy mindkettőnek létezésére évenként fejedelmi bőséges gyámolítás kívánatik, 's végre ha meggondoljuk, hogy Budapest összes lakossága, azonkivül hogy különböző ajkú, Bécs népének harmadrésznél alig rug többre 's ha e' fölött a' két város két német színházai mellett a' magyarság csekély számát tekintjük, nem látjuk által: mint legyen az képes a' jelen országos segedelem mellett is csupán drámai színészet által a' színházat fentartani a' nemzet méltóságához képest. Az operát megszüntetve kétségtelen, hogy a' pesti német színházat népesítjük 's gazdagítjuk, mint egyik német divatlap megjegyze. Ennél fogva, kívánatos lenne illy körülmények közt az operát, habár a' mai elferdült korkivánathoz képest mint szükséges roszat, legalább közpészerüt állapotban megtartani, hogy a' dráma és opera karöltve mint testvérek segítsék viszonyosan egymást. De hogy rendkívül hosszak ne legyünk — a' szövevényes belső bajokkal érintsük meg röviden a' külsőket is, mellyek szinte nagy mértékben gátolják nemzeti színházunk ohajtott fölvirágzását. Vannak közönségünk fiatalabb része közt, kik kiálthatlan nyersség által szeretik magokat kitüntetni. Hangos beszélgetés, nem legillőbb kifejezések tisztos hölgyek előtt, zártszékek közé állás föltett kalappal, piszszegés, 's a' t. oly mindennapi dolgokká lettek már, hogy elősorozásuk lapokat kívánna. Ide járulnak még iszonyu kiáltozások, dobogások 's még néhány 's a' t. Szólítsunk aztán meg bár legilletelmeseb hangon illy uracsokat, hogy ne rontsák tüdejüket, miknek nyilvános gyűlésen v. talán inkább pusztán nagyobb hasznokat vehetik, tehát bizonyosak lehetünk, hogy illyenül válszolnak, kiáltozásokat folytatják, 's ha tőlök eltávoztunk, mindenütt nyomban követnek, 's annál harsányabbul rivalganak füleinkbe, míg végre akarva nem akarva távoztunk kell a' színházból. Ezen uracsoknak köszönhetjük, hogy ma holnap oly ritka lesz színházunkban a' hölgy mint a' fehér holló. Mult szombaton (febr. 19ikén) koronája tétellett föl e' botrányoknak: „Báléj“ dalj. adatek, Carl H. Reiterholm nejt éneklé; ferde buzgalmu parthivei szokás szerint legtulzóbb tapsokat és iszonyu kiáltozásokat harsogtattak. Mások viszont füttyöltek, tomboltak, 's minden oldalról illy zavart kiáltások hangzottak: „Nem kell opera! Éljen a' dráma! Ki az operával! Az opera baráti ellenben oly disztelen neveket kiáltoztak az ellenkező véleményűekre, hogy azok ismétlésire nem bírjuk magunkat elszánni. Egy német szerkesztő, ki mindeddig igen méltányosan sőt mondhatjuk, kimelő engedékenységgel nyilatkozott nemzeti színházunkról, szomszédit a' tomboló csapatbul kérve figyelmezteté, hogy illy jelenetek balitéleteket szülendnek hazai műveltségünkről azokban, kik mint utazók köztünk tartózkodnak. 'S mit nyert válaszul jó érzés-tanusító intésére? Nyers kifejezéseket, miket félművelt körökben is tilt használni az illedék. Hová fog ez bennünket vezetni? Vannak, kik e' botrányt gyanuörv alatt azon 8 színész izgága patvarkodásinak tulajdonítgatják, kik nemzeti színházunknál a' mostani kellemetlen viszonyok közt nem akarnak megmaradni. Mások minő hitelességgel? nem tudjuk, ebből származtatják az eseményt: Carl H. ez előtti fölléptekor egy fiatal férfi számos jegyet vásárolt egyszerre. Carl H. párfogóji ezt azonnal oda magyarázák, hogy az énekesnőt ki akarják füttyölni 's ezen pusztá gyanuból azon ifjut azonnal az illető hatóság elibe kísértették. Hogy ez igen furcsa tett volt, az bizonyos, mert az egyenesen ahoz hasonlít, mintha valakit, ki puskáját tölti, azon gyanuból fognának el, hogy azzal talán emberre akar löni! Azonban még is sajnós, hogy az érdekletnek baráti (ha csakugyan ebből származott a' botrány) boszujokat nemzeti intézetnek tiszteletet igénylő falai közt teljezték. Mire való a' bíróság és sajtó? Minek nyers erőszakot használni alkotmányos szabad országban, mellyben a' törvények 's nyilvánosság paizsa alatt minden sérelmet tisztos uton 's móddal orvosolhatunk meg. Illy anarchiai állapotban veszély nélkül színházunk sokáig nem maradhat életben, vagy lényegesen javulnia, vagy pedig mulhatlanul pusztulnia kell. Az igazgatási kormánykerekét nem ragadhatjuk meg, iparkodjunk tehát legalább a' nyerseskedni sze-

retöket megszelidíteni, hogy utóbb e vádat ne kelljen hallanunk: „Ti is előmozdítottátok ezen nemzeti ügy megbukását.“ Nem gáncoskodási viszketeg iratá ezen néhány sort, hanem buzgó szeretete a' jótékony hatást gyakorolható ügynek és szabad legyen azokat azon ohajtással befejeznünk: bár minél előbb nagyobb ügyisméret fejtetné ki az intézendők iránt 's bár a' rakoncátlanok szerető garázda czimborák megszűnének már valahára e' nemzeti intézetet 's művészet templomát bitang csárdának tekinteni, mellyben széles jó kedvében mindenki szabad kénye szerint ereszteti meg féltelenségi vágyainak boszantó és undorító kitérőseit! Több színház-barát. — Most jelent meg Pozsonyban Wigand Károly költségin „Lényismeret, azaz Természethistória, az ifjúság számára írta Stancsics Mihály; egy színezett táblával, 8r. 1841. ára kemény kötésben 54 kr. pp. Utóbb még több kép is járuland' munkához. Stancsics tagadhatlan érdemeket gyűjte magának iskolai kézikönyvek írása és kiadása által, 's a' „Lényismeret“ bizonyosan nevelni fogja azokat, 's igen kívánatos, hogy minél több iskola fogadja el azt kézikönyvül. — Játékszini krónika: febr. 18kán „Korona és kard“ dráma 5 felv., Szigligetitől; 19én „Báléj“ dalj. 5 felv.; 20án „Fiesco“ szomoruj. 5 felv.; 21 és 22ikén dicsőült Hermine cs. kir. fgnő temetése miatt a' színház zárva volt; 23ikán „Lázár a' pásztor“ dráma 5 felv.; ez este opera volt kitűzve, de Láng Paulina hirtelen elrekedt, és így „Drama ubi es?“ Állj elő dráma, akár elkészültek reá a' színészek, akár nem, illy véletlen elrekedések az egész héti repertoirt megzavarják, 's ugyan micsoda operaszerkezet az, ha egy énekesnő bajocskája miatt mindjárt az egész rendnek fenekestül föl kell fordulni? Hátha véletlenül a' színészek is elrekednének? De bocsánat, ez egészen más; a' szavaló színészet nem bir illy kiváltságokkal! 24ikén „Huszárok és dákák“ vigj. 3 felv.; 24ikén „Portici néma“ dalj. 5 felv. — Rubinstein Antal, 11 éves, híres zongoravirtuóz Moszkauból, e' napokban a' nemzeti színpadon versenyt fog adni.

Pesti lóverseny 1842.

ang. mf. = angol merföld; ar. = arany; e. = esztendő; ft. = font; ism. = ismételt; k. = kanca; m. = mén; 1 ang. mf. = 848 pozsonyi öl. A' *gal jegyzett díjak örökre levén alapítva, évenként mulhatlanul kijárnak.

I. Junius 2án, esütörtökön, délután. *1. Nemzeti díj. 250 ar. 30 aranyat erő és Magyarország ezimerevel ékesített serlegben az első lóé; 50 ar. a' másodiké. Tétel 16 ar. fele bánat; a' tétosz fele az első, fele a' második lóé. Futhat magyarhoni 3e. minden m. és k., melly sem Pesten, sem Parndorfon sem Simmeringen díjért még nem futott. 1 ang. mf. Teher: 85 ft., k. 2 fonttal kevesbet, külföldi lovas 4 fonttal többet. — *2. Batthyány Kazimir díj. 100 ar. Futhat minden ló. 1 ang. mf. Teher: 3e. 68; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; belföldi telivér és angol felvér 4 fonttal többet; angol telivér még 10 fonttal többet; a' 2 fonttal többet. Tét: 20 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azonfelül az elsőé. Bejelentés a' futás előtt 3 nappal. — *3. Hazafi díj. 100 ar. Futhat magyarhoni minden k., 2 ang. mf. ism. Teher: 3e. 68; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; telivér 5 fonttal többet; simmeringi díj nyerője ugyanazon évben 3 fonttal többet. — *4. Batthyány-Hunyady díj. 100 ar. Futhat minden k.; 2 ang. mf. Teher: 3e. 80; 4e. 100; 5e. 106; 6e. s id. 110 ft. ausztriai birodalmi 4 fttal kevesbet. Tét: 20 ar., fele bánat. — **II. Junius 3én, vasárnap délután.** — *5. Asszonyok pályadíja. 100 ar. értékű billikom az első lóé; a' díjból fennmaradt aranyok 50ig a' másodiké; azonfelül ismét az elsőé. Futhat, angol kivéve, minden m. és k.; 1600 öl ism. Teher 3e. 70; 4e. 90; 5e. 96; 6e. 100; id. 103 ft.; m. 2 fonttal többet. — 6. Pestvárosi díj. 150 ar. Futhat minden ló. 150 ar. az elsőé; a' díjból fennmaradó 's tépénzekből begyűlt aranyok 50ig a' másodiké; azon felül ismét az elsőé. Tét: 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' nyerpont előtt 30 öllel kezdve a' pályakör egyszer körül (1268 öl 2'6") ism. Teher: 3e. 74; 4e. 100; 5e. 107; 6e. 112; id. 115 ft. Ausztriai birodalomban született ló 6 fonttal; k. és pr. 2 fonttal kevesbet. — *7. Erdélyi díj. 100 ar. Futhat érte a' két magyar hazában született 's nevelt akármilly származásu m. és k.; 1600 öl. Teher: 3e. 85; 4e. 100; 5e. 107; 6e. 110; id. 112 ft. Tét: egyegy lóért 50 ar.; fele bánat; a' tétosz is a' nyertesé. Aláírhatni a' futás órájaig. Egy személy több lovat állíthat vagy nevezhet a' pályára. Ha 6 aláíró nem találkozik, azon évben nem lesz e' díjnyerhető, hanem az aláírók feloldoztatván, a' díj mindaddig a' következő évihez csatolatik, míg csak az aláírók száma 6ra nem telik. — 8. Károlyi-tétverseny. 1000 ar. Tét minden lóért 50 ar.; fele bánat. 2/4 ang. mf. A' második ló 100 aranyat kap. Mén és kanca lovakra. Teher: 3e. 80; 4e. 100; 5e. 106; id. 110 ft.; mén 3 fonttal többet; ausztriai birodalmi ló 5 fonttal kevesbet; e' díj nyerője minden évben 5 fonttal többet. Bejelentés 3 héttel előbb. A' futás felváltva Simmeringen és Pesten a' második versenynapon megy végbe. — 9. Parasz-tverseny. Első lóé 75 pengő for.; 2diké 25 pengőforint. F. célra van szánva t. Szalbeck Jakab ur által ajánlott 1 arany is. Futhatnak mez. gazd. 's egyéb adózók saját lovai. Bejelentés a' futás napjaig. — **III. Junius 8kán, szerdán délután.** *10. Sándor-díj. 100 ar. 2 ang. mf. ism.: ugratverseny (hurdle race) legalább 4 akadályon keresztül. Futhat minden ló. Teher: 4e. 110; 5e. 117; 6e. 120 f.; telivér 5 fonttal többet. Tét: 20 ar. „fuss v. fizess.“ A' tétosz 60 aranyig az első és második ló közt egyenlőkép osztatik fel: 60on felül az ezüst díjjal együtt az első lóé. Bejelentés 48 órával a' futás ideje előtt. Ha ki azonban ezen előleges bejelentés nélkül kívánna versenyezni, ezt 40 ar. tépénz mellett teheti. Ha legalább 3 ló nem lép a' pályára, a' díj nem adatik ki, hanem a' következő évre marad. A' versenyzés e' díjért minden 4dik évben megy végbe. — *11. Széchenyi-díj. 100 ar. értékű. Futhat minden m. és k. 1600 öl. ism. Teher: 3e. 87; 4e. 102; 5e. 109; 6e. 113; id. 115 ft.; k. 2 fonttal kevesbet. Tét: 10 ar.: fele bánat. A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azonfelül az elsőé. — *12. Festetics-Nákó díj. 78 ar. Tét 10 ar. „fuss v. fizess.“ A' tétosz a' díjhoz kapcsolatik. Futhat minden ausztriai birodalmi és 6 esztendősnél nem idős mén. 2 ang. mf. 3e. 87 ft.; 4e. 113 ft.; 5e. 119 ft.: 6e. 123 ft. — *13. Ostor-díj. Tét 10 ar. „fuss v. fizess.“ A' tétosz is az első lóé. Futhat minden ló, melly a' futás napjaig sem a' pesti sem a' parndorfi sem simmeringi téren díjt nem nyert. 1/2 ang. mf. 3e. 68 ft.; 4e. 94 ft.; 5e. 101 ft.; 6e. 106 ft.; id. 109 ft.; telivér 3 fonttal többet; angol ló akármilly vérű legyen, 8 fonttal többet; k. és pr. 2 fonttal kevesbet. Bejelentés a' futás napjaig. Meskó Jakab b. 100 aranyat alapítván 's tevén le annak kamatja ezen ostor vételére fordítatik. — *14. Széchenyi-kard. 100 ar. értékű. Most Hunyady József gr. birtokában. Futhat minden ló. 4 ang. mf.; 3e. 82 1/2 ft.; 4e. 96 ft.; 5e. 102 1/2 ft.; 6e. 105 1/2 ft.; id. 107 1/2 ft.; k. 2 fonttal

kevesbet, Melly ló e' kardot elnyeri, legjobb pályázónak ismertetik az esztendőben. A' kihívás a' pályanap előtt 8 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hívják, nála marad a' kard; de ha a' kihívást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihívónak átadni; melly esetben, vagy pedig ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megy végbe. Ha pedig a' kihívást elfogadja, minden kihívó 30 aranyat teszen le, fele bánat. Az így egybegyűlt summa a' nyertesé. A' kardot birtokosa nem tartatozik nyertes lovával védeni. — *15. Esztérházy-kard. Most Traun Nav. gr. birtokában. Futhat magyarhoni minden m. és k.; 1 ang. mf. 3e. 80 ft.; 4e. 94 ft.; 5e. 100 ft.; 6e. 103 ft.; id. 105 ft., k. 2 fttal kevesbet. A' futás e' kardért mindig a' pesti verseny utolsó napján megy végbe. Melly ló e' kardot elnyeri, legsebesb lónak ismertetik az esztendőben. A' kihívás a' pályanap előtt 3 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hívják, nála marad a' kard, ha a' kihívást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihívónak átadni, melly esetben vagy ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megyen végbe. Ha pedig a' kihívást elfogadja, minden kihívó egyegy lóért 20 aranyat teszen le, fele bánat. Az így egybegyűlt summa a' nyertesé. A' kardot birtokosa nem tartozik nyertes lovával védeni. — Mindezen díjakra, mellyeknél külön bejelentési határidő nincs kiköve, mart. 3lig szükséges a' díj külön megnevezésével és a' ló tökéletes leírásával a' bejelentést megtenni, bérmentes és receptise mellett levélben illy ezim alatt: *Versenyt illető a' n. Casinoban Pesten.* — Ezen kívül, minden futtató tartozik pályára szánt lovat a' futás előtt 48 órával a' n. casinoban levő ivre följegyezni vagy följegyeztetni, hogy így a' napi versenyrend annak idejében kinyomathassék. A' napi versenyrenden föl nem jegyzett lovak azon napi díjutasokban nem részesülhetnek, és ugyanott föl nem jegyzett versenyek is csak a' följegyzettek után mehetnek végbe. — A' lovak kora a' közönséges évtől számittatik, ugy hogy például minden, 1839ben világra jött ló 1842ben mint 3e. jelenik meg, 's így tovább. — Lóárverés: június 4, és 9én délelőtti 10 órakor a' kőztelen.

Szombathely, másodhó 12én. Első évnegyedes közgyűlésünket f. hó 7én elnök alispánunk lelkes üdvözléte után, mellyben egyszersmind jelenté: hogy a' had-adói fizetetlen összeg mult évben 150ról 110ezerre csökkent, tisztujításunkat érdeklő viták nyitották meg. Tiszti karunk nyolcz hóval a' törvényhatározta időn túl viseli már hivatala terheit 's ellenére az üres főispáni szék minélelőbbi betöltését tárgyzó fölriratának, 's ellenére az általános tisztilemondásnak, a' megye törvényes kívánatai mindedig nem teljesültek. E' végett . . . . nyi tb. ur ujra fölrást indítványzott azon nyilatkozással: hogy ha f.év ötödho 1eig ő fels. főispánihelyettes számunkra kinevezés nem lenne, tisztujításunkat minmagunk tartandjuk meg. Szónokinknak itt bő eszmesurlódási mező nyílt. Egymás ellenében azonban két főpárt állott: az emlitemen tb. 's másik L. kan. urak által képviselve. Utóbbi a' fejdelmi lényeges jogok közé számitá ő fels. tisztujtáson főispán általi személyesítettését; de B. . . . . nyi tb. ur olly elvből indulván ki: miszerint gyűlésink egymástól csak tárgyra nézve különböznek, — azon következtetést állitá föl: ha gyűlésinken nélkülözhetjük a' főispánt a' felségi jog sértetlensége mellett, miért ne a' tisztujtáson is, melly a' gyűlésnek csak a' nyagául tekinthető? hozzáragasztván, hogy ollyan hivatal, melly örökös, mi nem állitjuk ez által megszüntnek, csak az azt betöltő személyt hiányzóknak, 's így ő felségének tisztujtásunkba befolyó jogát épen nem akarjuk elvitatni; melly a' nagyobb résztől pártolt, 's több mellékokkal támogatott vélemény elfogadtatván, azon végzésnek szolgált alapul: hogy irjunk fel a' fölséghez: miszerint jövő ötödho 2kaig főispáni helyettest az 1578: 4. t. cz. a' főispáni szék betöltését sürgető rendeletéhez képest, kegy. kinevezni méltóztassék, egyébiránt a' megye Rdei az érintett határnapon tul hivatalát semmi esetre nem folytatandó tisztakar betöltése iránt ő felsége befolyása nélkül intézkedni kénytetve leendnek. — 2) Kiemelve V. alispán ur a' közgyűlések elveit meghatározásának czélszerűségét — azok 1842ik évre köv. állapittattak meg: febr. 28án közgy., 's tszékek; majus 2án második évn. közgyül.; jun. 13án közgy. 's tszékek; aug. 1jén harmadik évn. közgy.; sept. 12. közgy. 's tszékek; nov. 7kén utolsó évn. közgy.; dec. 12én közgy. 's tszékek. — 3) A' nm. h. tan. leirata közül kiemelendők: mellyben az elemi károk által meggyengült nép könnyebbítéseül, köréből 2 század katonaság elszállitása ígértetett; de minthogy a' már három hónapos ígélet mindedig mivé sem fejlődött, ujra fölrás határozaték. — 4) A' zsidóknak 1840rei összeírását rendelő leirat, melly sz. biró uraknak utasításul adatott. — 5) Az új bankjegyek ügyében, mire a' KK. és RR. fölrást küldenek azon ovással: mikép a' jegyeket, csak mint belső becs nélkülieket, ismerik el. — 6) Ismét a' türelmi adó behajtására segédkezeket kérő leirat. Elnökünk nagyobb rosznak u. m. a' kamarai tisztok erőszakának más részről a' vagyonosb zsidóknak a' tehetlenebbek iránti zsarnokoskodása eltávolításaért a' kívánat teljesítésére szavazott; azonban végzésinkben mindig és mindig következetességet ajánló E., 's a' föntebbi előre remegett tényeket csak in supposito létezőknek, mellyek iránt a' megye annak idejében intézkedhetik, tekintő Sz. táblabíró urnak 's többek indítványára „ismételni rendeltetett az előbbi fölrat, miszerint a' Rendek az érintett, minden nem országyülésileg kivetett — adót törvénytelennek, a' kért segélyt megtagadni kénytelenek. — 7) Érkezett leirat a' kisgyűlések eltörlesztése miatt. E. táblabíró ur ebben, hol tisztviselőink önkényről vádoltatvák, sérelmet látott, mind pedig helyhatósági rendszerünket a' kormány illynemű befolyása által veszélyeztetve hívé. Végzéslön köv. válasz: a) kisgyűlések eltörlesztése által a' közügyek, mint véletlik, sérvet nem szenvednek, mert az eltöröltöket ugyanannyi közgyűlés pótolja; b) azon aggályt, mintha közgyűléseken politikai tárgyak halmaza magányérdekű ügyek elhalsztását okozná, megyénk eddigi szokása teljesen megczáfolja. c) hibásan állittatik, hogy a' közgyűlések országszerte egyképen 's törvényleg megállapitva valának, sőt inkább most ezek kiküszöböltetése által szándokunk közügyeink folyamát rendszerezni. 8) Továbbá bizonyos Stumpföld szüléitől adóti tértétvény (reversalis) daczára evang. hitben nevelt ifju hat héti oktatása ügyében, L. kan. ur miután reményvel szólott a' vallási kellemetlen viszályoknak jövő országgyűlésünk első ülésin azonnali kiegyenlítése felől, az ifjat 7 évig kath. hitben neveltetnek állitá, 's tőle a' reversalis általi kötelezés teljesítését igénylé; de az e' végett kiküldött választmány előtt az érintett 21

éves egyed nyilatkozása szerint mostani evang. vallását változtatni nem akarván, a Rk áttérési kérdést jelen esetben fenforogni tagadák, és Sz...y tb. ur az 1790: 26 t. cikket a' hat héti oktatásról csak katolikusnak prot. hitrei áttérésekor vitatván alkalmazhatónak, az itt helyen-kivülinek ismertetett. 9) A' h. tan. azon körlevelére, melyben a' megyét törvényszerűsége intí oly megjegyzéssel: hogy bármely népsokaság határára teli intézkedéseit erőtlenné és érvénytelené bélyegzi, — olly értelmű fölírás határozatát: miszerint a' megye igen örül a' fejdelem e' hő törvényszeretén, de magát e' megintés által érdekeltnek nem érzi. 10) Olvastatott nádor ő fön sé g é n e k két latin levele: egyik a' felső táblai gyorsírók ügyében, mely tudomásul vétetett; másik a' nemesi felkelés költségei iránt, következtében Vas megye ebbeli tartozása, Eö... táblabíró ur kiszámítása után a' követelt összegből némi csekély levonással, a' felkelési pénztárból kifizettetni fog. 11) Fejérmegye levele Erdélynek magyarországnak átadatott. 12) Elnök alispán ur ismét egy kemeenesalji levél-hamisító gyár felfödötését jelenté; egy már bebörtönzött izraelita vallomása a' t. székerekre utaltatott. 13) Végül említést érdemel azon határozat, mellyel fogva Pornón át Stájerba vezetendő, az eddigieknél jóval rövidebb utvonat fog jövő tavasszal létrehozni. E' vállalatnak, mely Szombathely piacát Gréczezel közvetlen viszonyba fűzné, hasznát Vas Rendei már 1804ben átlátták, 's azóta már, ötöd izben forog tárgyalatás alatt, végre 38 hosszú év enyészével nekünk jutott osztályrészül annyi hasztalan húrpengetés után a' lantot felhangolni. Azonban e' tárgy most is hosszas vitán ment keresztül. Z. gr. 's B. fj. urak a' körmendi, megyénkben fővonal gyökeres javítást igénylő helyzetét hozván fel, azon elv mellett harcoltak: jobb egy pár tökélyes uttal birnunk miat megoszott erővel mindannyit járhatlaná tennünk; ellenben V. alispán ur utaink szaporítását vitatá czélszerűbbnek, habár nem tökélyesek is: csak akadálytalanul járhatók legyenek; 's a' német vidékek iránt nagy méltatlanságot látott abban, hogy mig Kemeenesaljának sűrű utvonatok által nyitnak mindenfelé közlekedést: ezek elől a' volt rohonzó is elzárattott; a' vállalatot pedig csak azért is létesítendőnek vélte, mert ez két már fenálló vonalnak egy harmadik, csak 7000 öl hosszú általi egybekötendésében lényegülne. Emlékeztet itt B...y tb. ur megjegyzése: mikint nálunk az utak jelen helyzete nem erő-hiány, de rossz kezelés okozta *) — Így a' főnebbi végzés kivivatott, 's függetlenül hozzáadatték: hogy a' segélyt ajánlott uradalmaktól ígértök teljesítése követeltessék. És e' határozattal rokonult egy másik is: a' felhozott körmendinek javíttatása. Ez közohajtás vala, csak a' létesítés körül ágoztak el a' vélemények. Némelyek fölosztás (repartitio) utján tanácslák: mások vállalkozóknak ohajtták kiadatni. Amazok ezen módot hiányosbna állíták, mert a' vállalkozó fő nézete a' haszon, 's csak addig tekinti a' közügyet, mig magány-érdeke enged, 's miért vannak — kérdezik — mérnökink, kik rendes fizetésükön kívül még napidíjt is huznak? az utakat administratio tárgyai közé sorozák, 's a' házi pénztár tetemes kárával gondolák e' módot összekapcsoltnak. Utóbbiak a' külföldet hozák fel példaul, 's kellő feltételek és szorgos felügyelés biztosítékival védtek a' vállalkozást: mi pedig a' házi pénztár ezzei terheltségét illeti, Z. fb. ur azt sokkal csekélyebbnek nyilvánítá, mint repartitio utján: így néhány falu viselendé a' terhet: ugy az egész megye közt feloszlik. Tehát végzessé vált: hogy a' nevezett utvonat a' körmendi kanyaralattól fogvást a' sorki majorig vállalkozókra bizassék, 's az e' tárgyban kinevezett választmány a' föltételek iránti véleményét f. h. 28iki közgyűlésre adja be. Ezeket kül jelenleg röviden, de örömmel jelenthetem, hogy megyénkben ismét két helység Weinberg t. i. és Schmidreith, az S ezer, ez 14,500 pengőnyi díj mellett, Batthyányi Gusztáv gr. uradalmában, magát örökösen megváltá. — ld. —

Bártfán, jan. 15. 1842. Városunk közelebbi ülésében olvastatott a' nm. m. k. h. tanácsnak k. intézvénye, mely szerint a' kassai iskolai kerület főigazgatójától az e' városban ugyan a' város által alapított nagyobb köz gymnasiumnak ünnepélyes megnyitására vett jelentésből megelégedéssel esvén tudtára a' h. tanácsnak, miképen e' városi tan. nemcsak maga az iskolai épület helyes elrendelése, hanem még annak földképek, könyvek 's egyéb eszközökkel ellátása által, főleg pedig a' többi e' városban létező képző intézeteknek, t. i. a' nemzeti fiú-, leány-, rajz- és hangászati tanodáknak a' közohajtás szerinti czélszerű elrendezésével, pártfogói állásában közczélok elősegítésére szentelt adakozása 's pártolása dicséretes példáját adta legyen, minél fogva e' városi tanácsnak, mint kebelbeli képző-intézetek hiv pártfogójának, a' gyengéd ifjuság helyes nevelésére törekvő gazdaságaért, a' helyt. tanács részéről méltányló tetszés jelentetik ki. — 22ikén. Városi tanácsunk mai ülésében Szepesházy Gáspár helybeli iskolaigazgató előterjeszté Ganczaugh Zsigmond kebelbeli polgárnak alapítványlevelét, minélfogva, e' városi nagyobb gymnasium részére 100 forintot olly czéllal alapítványozott, hogy ezen tőkepénz kamatja évenként egy tanulásban 's erkölcsben kitünő ifjunak serkentő jutalom gyanánt adassék. A. tanács köszönetét jelentette két tanácsnok előtt úgy nyilatkozott Ganczaugh Zsigmond, hogy ezen alapítványa nem lesz utolsó. Melly vallásra tekintet nélküli emberszeretete 's jótékonyága ezennel kedves köz hírül tétetik. —

*) Épen e' soroknál toppant-be közlőhöz egy tekintélyes férjű, kinek neve elég kezesség állításai valóságáról, 's nem kis bámulatomra beszéli: mikép a' zanati uton 8—10 székér napok óta vesztegel; 's ez utvonat ismertetéseül mint valóságos tény állítja: hogy félórai tér áthaladására egy terhelt székér több mint fél napi időközti töltte el; „megható — egészíti ki — a' kétségükben vad fuvarosok szörnyű rimányait, 's a' t. hatóságok elleni botrányos káromlásait hallani.“ — Hiányzik e' boldog Magyar hazában anyag 's nincsenek e' vámaink, mint másutt? nem adóznak e' 's hányyszerűleg, pórnaink kizáró privilegiummal, mint sehol másutt?! milly igazza van B. tb. urnak: a' kezelés, a' kezelés!

(Erdélyi országgyűlés.) A' febr. 12kei országos ülésben az elnök jelenté, hogy székelyszéki egyik követ Schreiber Simon a' mult ülési határozat következtében visszaadott ellenvéleményt felhozta, 's a' felirat melletti felküldés végett beadta, továbbá Szászvárosszék, ugy volt szászvárosszéki követ Lészai Antal is, mint már a' mult ülésről említők, e' tárggyal összefüggő külön nyilatkozatot adtak be. Minek nyomán felolvastatott először az ellenvélemény. Ebben a' 20 szász követ ismétlé már olvasóink előtt eléggé ismert kívánatit, miszerint ezentul a' törvény egyszersmind német nyelvre is át legyen fordítva, feliratit német nyelven tehesse, a' kir. főkörmány rendelit a' szász törvényhatóságokhoz német nyelven küldje, 's végre a' magyar és székely törvényhatóságok kötelesek legyenek német levelezéseiket elfogadni. A' törvényczikket pedig a' szász nemzetre nézve sérelmesnek állitják abban: 1) hogy a' deák nyelv helyett, mellyel eddig az egész országot érdeklő dolgokban mind a' három nemzet élt, most egyedül a' magyar nyelv tétetett közalómányi nyelvvé, holott az eddigi gyakorlat szerint a' legfelsőbb helyvel és dicasteriumokkal rendszerint latán és német nyelven leveleztek; és így a' status-quo a' KK és RR értelme szerint az eddigi gyakorlaton, de az 1791ki 31ik törvényczikben is tul terjesztetett, mert az a' magyar és székely nemzetről szól, 's a' szász nemzetről említés benne nincs, 2) hogy minden hazai pecsét köriratai a' szász nemzet keblére is kihatólag magyarosittatni határozattak, 3) hogy a' szász törvényhatóságok az előbbi határozat által a' dicasteriumokkal és törvényhatóságokkal magyar vagy latán nyelven levelezésre szorítottak. Ezt azonban a' mult ülésbeni határozat következtében oda módosították, hogy a' hozott törvényczikk által kétes állapotba vannak helyezve jövőre nézve, 4) hogy a' magyar nyelv kiterjesztetett a' szász nemzet keblében lakó 's azzal mintegy amalgamálódott nemzetekre is; végre 5) hogy a' szász nemzet keblében létező luth. egyházmegyékre nézve is meghatározottat anyakönyveiket 's minden irományait magyar nyelven vinni és szintazon nyelven élni az azon hitvalláson levő egyházmegyékkel levelezésben, a' többi mind külső, mind belső törvényhatósággal pedig az itélőszékek és helyzet körülményei szerint magyar vagy német nyelven levelezzenek. Ez ellenvéleményre a' RR., hivatkozva a' törvényjavaslatnak a' ns szász nemzetet is illető 3. 5. 7. és 8ik pontjára következő ellenészrevételeiket határozatták a' feliratba iktattatni: „hogy a' magyar és székely nemzet semmivel sem követel többet, sőt még annyit sem most, mennyi joggal régebben élt, midőntetszése szerint nem magyarul vagy deákul, hanem csupán magyarul folytatott a' szász nemzet is minden levelezést; hanem megfordítva a' szász nemzet kíván magának ollyan jogot tulajdonítani most a' magyar és székely nemzet rövidségével, mellyel régebben nem bírt, mi által sérti a' Comp. III. R. 13ik czime 6ik cikkelyét, melly ezt tartja: 1664 esztendőben szász natió levő atyafiaihoz accedálván nagyságod consensusa is, ő kegyelmek alázasatos instantiájokra a' peculium nevezetet sopiáltuk és tolláltuk volt; mostan is azon nevezetet újabban ő kegyelmek instantiájokra tolláljuk és sopiáljuk, ugy mindazonáltal, hogy ő kegyelmek is ad eddigvaló privilegiumok szerint observáltott szabadságoknál többet azzal magoknak ne vendikáljanak.“ Azonban ha a' régibb időkben e' haza magyar nyelven alkotott 's a' nemes szász nemzetet is egyaránt kötelező törvényeknek hódolt 's e' nemes nemzet kiváltságos leveleiben sehol is annak nyoma nem látszik, hogy számára nemzeti, annyival kevésbbé német nyelven alkottattak volna külön törvények, most azt követelni joguk követ atyánkfiaiak teljességgel nem lehet. Ellenvéleményt tevő atyánkfiaiakat azon kívánságukat továbbá azért sem vehetni fel, mert két nyelven irt törvény félre magyarázásra adna alkalmat, nem lenne czélszerű hitelessége és többféle nyelv divatozása a' közigazgatást szembetünőleg akadályoztatná, 's így ez által a' közállomány java nemhogy előmozdítatnék, sőt mostani helyzeténél sokkal hátrább esnék, a' levelezésbeli gyakorlat, vagy mos usitatus magyarázatjára nézve pedig a' KK. és RR. úgy találák, hogy az 1791beli 31 czikk 's annak nyomán az 1794beli országgyűlési felirat, mellyben ki van mondva, hogy a' magyar nyelv az ottan említett kivételeken kívül az igazgatásnak minden ágaira kiterjed — eléggé megfelel. Állitva van továbbá azon külön véleményben, hogy a' magyar földön lakó szász papok anyai nyelvök használásában megszorítottatnak; de ez nem állhat meg, mert a' magyar és székely törvényhatóságokkal németül soha sem leveleztek; magok szász földön lakó előjáróikkal pedig németül levelezhetnek 's értekezhetnek, ezen törvényjavaslat szerint ezután is. Egyébiránt a' mit a' szász földön lakó oláhokra nézve fölhozak, hogy t. i. azoknak nem magyarul, hanem németül kellene megtanulniok, ez, azon kívánságokkal, hogy a' magyar földön lakó szász magyarul ne tanuljon meg, ellenkezik; egyébiránt nem is kívánják a' Rende az oláh népet arra szorítani, hogy nyelvökkel éljen, hanem csak módot kívánnak szolgáltatni, miként a' magyar nyelvet, mint közigazgatásit, megtanulhassák. Mellyekhez képest, miután az ellenvéleményt tevő szász követ atyánkfiai által felhozott állítások a' KK. és RR. végzése és a' magyar nyelv iránt alkotott törvényczikk tervinek gyengítésére, vagy változtatására tekintelbe vehetőnek nem találattak, a' KK. és RR. most is állhatatosan ragaszkodnak azokhoz, teljesen remélvén, hogy fels. urunk, nemzeti nyelvök létrehozása iránti forró ohajttukat kegy. be fogja töltetni, annyival is inkább, mivel a' nemes szász nemzetre nézve azon törvényczikkben legkisebb megszorítás nincsen sem nemzetiségök, sem pedig időszerinti előhaladhatásuk tekintetében, 's hogy a' KK. és RRnek ez ellenvéleményre tett föntebbi nézetei 's végzése az ő felsége kegy. atyai színe elibe terjesztendő feliratban megemlíttessenek, ezennel határozottat.

Spanyolország.

(A' portugál határokon őrhád állitattik föl. Bizalmatlanság Rodil ellen. Elegy.) A' portoi zendülés, dom Pedro alkotványának helyreállítása végett, napról napra terjed 's a' főnemesség majd kivétel nélkül pártolja e' mozgalmat 's a' katonaság is annyira mellette nyilatkozott, hogy még a' lissaboni őrségben sem bizhatik a' kormány. A' néptömeg mindazáltal eddig még sem-

mi részvétet nem mutatott ez ügy iránt. E' mozgalom Spanyolországban is bajt okozhat, 's azért a' kormány erős őrhadat indított a' portugál határszélek felé, hogy minden támadható zavargást erőhatalommal fojthasson el. — A' francia kamrávíták nagy aggályt 's elégtelenséget szültek Madridban 's a' kormány elhatározta, hogy Franciaország ellenében is erőteljesen fog fellépni, minélfogvást a' hadseregnek, a' hátralevő zsoldot kifizetetté, de az éjszakai tartományokban a' katonaságot is szaporítottatni rendelé, mellynek vezérletét szükség esetén maga Espartero szándékozik elvállalni. — Rodil azon gyanuba esett, mintha a' föllengősdiak közé készülne állani a' ministerség megbuktatására, 's ez igen is valószínű, mert ő annyira bálványozza a' hatalmat, hogy minden kézből örömmel kész azt elfogadni. A' republikánusok jelenleg valódi búcsut járnak az országban 's mindenütt hatalmasul izgatnak.

Portugália.

(Zendület. Portóban don Petro cartája 's ideigleni komrány kiáltatik ki.) A' legújabb, jan. 31-ig terjedő lissaboni hírek igen nevezetesekek, ha fölteszszük, hogy egy nemzetnek, milyen a' portugál, a' zendületek 's alkotmányváltozások üdvösek. Costa Cabralnak minap említettük kísérlete, Portóban a' fenálló alkotmányt megbuktatni, csakugyan sikerült, 's jan. 27-én don Pedro 1826 évi cartája kikiáltott 's egy ideiglenes kormány állították fel, mellynek feje az exminister Costa Cabral. Ezen esemény hallatára a' ministerség, a' királyné akarata ellenére, elszórt 's dona Máriának új kabinet-alkotásához kelle fogni. Terceira hg nem akart lenni tagjává az új kormányban, ellenben, Palmella hg elvállalá az elnökséget az új tanácsban. Lissabonban a' követkamra jan. 28-án felirást intézte a' királynéhoz, mellyben a' mozgalomnak, mint a' minden jó portugálnak kedves 1838-ik évi alkotmány ellen irányzottnak; ellenmond; 51 jelenvolt követ közül csak négyen nem írták alá a' felirást. A' királyné azonban egy nappal előbb már illy tartalmu felszólítást hirdettetett ki: „Portugálok! Vannak emberek, kik nevem bitortlása által beneteket vérontó forradalmakra ragadnak, mik megvetvén a' törvényt 's lábba tapodván az eskümmel szentesített alkotmányt, megrendítik az alaptörvényt 's a' trónt és szabadságokat legborzasztóbb veszélybe döntik. Koronám főbiztosítékát én a' törvényszerű szabadságban találok, hanem sem a' szabadság, sem a' nemzeti függetlenség nem tartathatik fen, ha czéltalan zendülések használtnak oly institutiók javítására, mellyeket törvényes uton mindenkor változtathatni. Portugálok! bizom törvényszerűségeketben és személyem iránti vonzódotokban. A' mozgalomban részt vett katonaságnak azonnal vissza kell húzódnia. Én megbocsátok mindnyájoknak, a' pillanatnyi kötelesség-elfeledésért.“ A' zendület Portóban minden vérontás nélkül ment végbe. Fő előmozdítója

volt az ottani helyparancsnok, ki katonáit összegyűjtvén, előttök a' cartát kihirdeté; Costa Cabral pedig még hosszabb hirdetvényben magyarázgató azt, mutogatván, mikép Portugáliában a' fenálló alkotvánnyal egy lélek sincs megelégedve. Ő ezt már előbb teendete, ha pénze lett volna, a' szükséges költségeket, mondják egy braziliai kereskedőház 's néhány borkereskedő előlegezé, mindössze 120 conto de reis gyűlt vala be, miből a' katonák három hónapi díjni jutalom-pénzt kaptak. A' királyné részéről komoly ellenszegüléstől kisémet tartott. Mit az udvar a' carta életbe léptetéséből nyerne, egyedül az, hogy Ferdinand király a' sereg főparancsnokává lenne, mi részire a' házassági szerződésben ki volt kötve, hanem az alkotvány eltörlé azt. Rögtöni elnyomatását a' zendülésnek nem remélhetni, mivel hívei mind katonaság mind polgárok részről folyvást szaporodnak. A' Lissabon 's Porto közti telegrafok folyvást működnek.

(További hírek a' zendületről.) Pórtói hírek szerint b. de Leiria a' mozgalom vezérévé lett sergével 's három legnépesebb éjszakai tartomány a' cartát már elfogadta. Coimbra egyetemi városban a' tanulókból alakult egy csapat, mit az ideigleni kormány 300 puskával látott el, 's a' katonák fizetésére előre 20 conto de reist rendelt a' közpénztárakból. Legközelebb az 5dik osztály parancsnoka b. Vinaes csatlakozék a' zendülőkhez. Az udvar még nem nyilatkozott, úgy látszik az eldöntő pillanatot várja, Lissabonban általában az udvart gyanítják e' mozgalmak okozójának. Most híre jár, mikép a' király Portóba ránduland, ha azon czélből, hogy a' lázadást elnyomja, úgy csak örvendhetni intézkedésének, de ha a' zendülők főnökévé veti fel magát, a' legsiralmasb következményektől kell tartani. Palmella hg és Sa da Bandeira vicomte ismételve kísérték új ministerséget alakítani, de hasztalan, mindenütt hiányzik az elhatározottság és szilárdság még a' képviselőknél is, csak Cesar de Vasconcellos gr. kelt ki hathatósan a' lázadás ellen. A' színházban is tétettek készültek a' carta kikiáltása iránt, hanem sok polgár késekkel látta el magát, az első felkiáltót azonnal leszurandó, minek hallottára a' színházak akkor este bezárták.

Külföldi elegyhir.

H a n n o v e r a. A' király az udvari angol szertartásu istentiszteletnél kisonoka öcsését a' walesi hget kihagyatni rendelé a' könyörgésből.

(Sajtóbíráskodás.) Kopenhágában febr. 1-én nyilatkozott az udvari 's városi törvényszék a' Fädrelandet hírlap felelős szerkesztője, Plough és szerkesztőségi titoknok, Gjordvad elleni vádban, miszerint ők a' két „A' király, az alkotvány“ és „A' koronaörökös házassága“ című cikkelyért a' sajtószabadság korlátinak áthágásául gyanusítottak. Mindkettő ártatlannak ítéltetett 's a' perköltségekben a' vádló marasztaték el.

É R T E S I T Ó.

1) T. Retski László urnak, ts Bor-sod vgyében keblezett Andornak helysége határában fekvő száz húsz kapás szőlője, ahoz tartozó alkalmas borház, pincze, ebbe fektetett 150 akó 1841-ik évi jó fajta veres borokkal, több rendbeli szüretelő-edények 's készülékekkel együtt, szabad kézből eladandók, — a' venni szándékozők, mondott eladás körülményeiről Egerben alulírott nál magoknak bővebb ösmeretet szerezhetnek. Csiky Sándor.

1) **HIRDETÉS.** Legf. engedelem mellett Felső Eör vas- megyei m városban évenként négy országos és barom-vásár fog tartatni; és pedig: Böjt második hetének, Husvét második hetének.

Portiumkula és Demeter hetének szerdán, melly országos vásárok alkalmával a' barom vásárra kiállítandó legszebb ló 3 aranyat az ez után való 2 ar., a' harmadik pedig 1 ar., a' legszebb esikő 2 ar. az ez után való 1 ar., a' legszebb pár vonós marha 2 ar., az ez után való 1 ar., a' legszebb tinó 1 ar., az az után való 1 ezüst tallért a' legszebb tehén 2 ar., az ez után való 1 ar., legszebb borjú 1 ar., az ez után való 1 ezüst tallért nyer jutalomképen Ezen országos vásárokon kívül minden héten szerdán hétvásár is tartatik. 3)

HÁGATÁSI JELENTÉS.
1) T. Pestmegyei Nagy Káta m városban f eszt. mart. Iső napjától fogva hágni fognak:

The General sárga mén, angol tel ivér 15³/₄ markos — 9 éves 10 aranyért. — Ostri es világos pej — apja Ostri es angol nevelés anyja Czily — Clevelandi ivadék. 16¹/₂ markos 5 esztendő — 10 forintért.

Huszár szegsárga, apja Cleveland, anyja Szikra 15¹/₂ markos 7 eszt. — 6 forintért.

Kakas sárga mén — apja Champion — 15¹/₂ markos 6 eszt. — 6 forintért.

A' hágas végett küldendő kanczák az elfogadásukra készen levő istállóban lesznek alkalmazandók — a' megkívántató takarmány az illető gazdasági tisztség által készpénz fizetés iránt ki

fog szolgáltatni. — Az előre való bejelentést uradalmi tisztartó Kovács Mihálynál megtehetni 3)

Ujvidéki házneladás.

1) Ujvidék szab. kir. városban az ugynevezett Illits vagy Kiss fele 50 sz ház az uri utcában, jelenleg 7 választóhoz címzett vendégfogadó 1842 mart. 20-án a' hely színén tartandó árverés utján délután 3 órakor, a' törvények értelmében másodsor fog a' legtöbb ígérőnek eladatni. Ujvidék, febr. 19-én 1842. Greguss Károly, helyettes kapitány és végrehajtó. 3)

Csöd postamesteri hivatalra.

3) A' nm. m. kir. httanács 1841-ik dec. 6-án 42319. sz. a. k. k. rendelete következtében a' Buda-Temesvári postavonalban fekvő Nagy-Lajosí es. kir. postaállomás 's illetőleg a' postamesteri hivatalnak betöltése végett csöd hirdettetik, melly alkalommal a' folyamodni kívánók tudomására a' következők jegeztetnek meg.

1) A' nevezett postaállomás eladhatás- és örökségi jog nélkül a' k. kinevezendőnek csak egyedül személyére fog adatni.

2) Az ujan kinevezett postamester köteles lened a' szolgálatot vagy maga személyesen, vagy pedig egy a' szükséges képességgel bíró, a' postai igazgatóság jóváhagyásával felfogadott és ezután megpróbált 's felelősödött helyettes által a' fenálló legfensőbb szabályok szerint pontosan és hiven teljesíteni.

3) Egy szükségét tökéletesen kielégítő, czélirányos és tüzvész valamint rablás ellen biztosított szállásról vagy házról gondoskodni 's azt kellőleg butorozni.

4) A' szolgálat ellátására legalább tíz a' postaszolgálatra egészen alkalmas lovat, a' megkívántató számú postakocsisokat, továbbá a' szükséges nyergeket, hámoikat, sürgönytáskákat és egyéb szerszereket, nem különben egy rugókon nyugvó fedett és

és egy fedetlen kocsit, és a' levélpósták hordására két szekerkét jó állapotban tartani.

5) A' lovaknak és szereknek ezen számát pedig megszorítani, mihelyt ezen szaporitást a' szolgálat kellő pontossággal ellátása szükségessé tenné.

6) A' postamesteri jövedelmek 200 ezüst forint évi fizetésben, a' szekérpostavitelbérbeli bevételből 5% jutalomban, a' hivatali mellékes hasznokban, és az időszerint megállapított 's a' szolgálati u. m. levélpósták 's a' magány utasok előmozdításaért megérdemelt lovaglásbérben (Rittgeld) állanak.

Azok tehát, kik e' szolgálati helyet elnyerni kívánják, e' részben a' nagyméltóságú magyar httótanácshoz intézett folyamodásukat — magokat ezekben erkölcsi viseletükről, eddigi szolgálataikról v. életmódjukról, nyelv- és egyéb ismértekről 's vagyonyjuk állapotjáról hiteles bizonyosság-levelek által kimutatván — a' f. e. martius 5-kéig, mint a' csöd határnapjáig, ezen főpostai igazgatóságnál nyújtsák be. Kelt Budán januarius 18. 1842 eszt.

A' cs. kir. főpostai igazgatóságtól. 3)

1) Aszubor-eladás.

A' nm. m. kir. udv. kamara tokaji kir. kamrai uradalma részéről ezennel közzé tétetik: hogy folyó évi majus 3-án Tolesván a' kamrai számtartóság épületében tartandó közárverésen 1830. és 1834 termésű több antalg aszuszuló borok készpénz

szítés mellett el fognak adatni, melly árverésre a venni kívánók ezennel illően hivatalosak. 3)

4) **HASZONBÉRLETEK.** A' nm. kir. udv. kamara rendeletéből közhírré tétetik, hogy nemes Nyitra megyében keblezett Lipoldvárbán (Leopoldstadt) e' f. évi martius 14-én az ottani várigazgatóság hivatalában tartandó nyilvános árverés utján e' következő haszonvételek fognak a' többet ígérőknek három egymásutáni f. e. majus 1-étől számítandó évekre haszonbérbe adatni.

1) Az ottani vendégfogadó mindenféle italok szabad mérésével.

2) Az ugynevezett kisebb koresma, mellyhez a' főnemlített megye árszabása szerinti hus-kímérési jog járul.

3) Végre egy ugyancsak a' mondott várban levő szatúcsbolt.

Bérleni kívánók tehát a' szükséges bánatpénzzel ellátva, melly a' nagykorosmánál 60 pfrtra, a' kisebb korosmánál 36 p. ftra, a' fenemlített helyre oly hozzáttelével hivatalosak, hogy a' legtöbbet ígérő, az egy évi bérlési sommával felérő biztosítványi összeget (cautio) vagy készpénzben, vagy statuskötelezvényekben lened köteles az illető helyre befizetni.

A' szerződés egyéb pontja a' lipoldvári igazgatósági hivatalban, vagy a' szeredi kir. sóhivatalnál megolvashatók.

Zsidók ezen árverésben részt nem vehetnek. 3)